

FİKRİ HAKLARA İLİŞKİN BAZI SORUNLAR VE YASA TASARISININ ELEŞTİRİSİ

Prof. Dr. Ahmet KILIÇOĞLU (*)

I) Ülkemizde fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların çağdaş anlamda yasal güvenceye bağlanması 1 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe giren 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile sağlanmıştır. Bu alanda çok önemli bir Uluslararası Metin olan Bern Birliği Anlaşmasına Türkiye'nin 28.8.1951 tarihli ve 5777 sayılı Kanun'la katılmasından sonra böyle bir iç hukuk düzenlemesinin yapılması kaçınılmaz hale gelmişti. Bu amaçla o zamanki Maarif Vekilliği, Hukuk Fakülteleri ilgili öğretim üyelerinden bir komisyon kurulmasına karar vermişti. Kurulan komisyon, bu alanda bir Ön Tasarı hazırlama görevini Prof. Dr. Ernest Hirsch'e vermiştir. Prof. Dr. E. Hirsch tarafından taraf olduğumuz Bern Birliği Anlaşması hükümleriyle, Alman Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu esas alınmak suretiyle hazırlanan Ön Tasarı bakanlık tasarısı olarak TBMM'ne sunulmuş ve yürürlüğe konulmuştur.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunumuza kabul edildiği tarihten bu yana ve özellikle son yıllarda birçok eleştiriler ileri sürülmektedir. Burada öncelikle şunu ifade etmek gerekir. Bu yasa gerek dili gerekse sistematigi ve içeriği itibariyle Bern Birliği Anlaşmasına taraf olan ülkelerin yasalarından geri kalan bir nitelik göstermemekte, hazırlık çalışmaları sırasında birlik üyesi ülkelerin yasaları da gözönünde tutulmak suretiyle hazırlanmış olması bakımından çağdaş bir nitelik taşımaktadır. Bugün ülkemizde fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar yeterli ve etkin

(*) A.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

bir korumaya sahip değilse, bunun sebebi yasal eksiklik ya da boşluk olmayıp, yasanın amacına uygun olarak uygulanabilmesinde gerekli alt yapının ve Devlet denetiminin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Fikir ve sanat eserleriyle ilgili basım, çoğaltım, dağıtım, gösterim işleriyle uğraşan kişi ya da kuruluşların ticari ve vergi yasaları açısından Devlet denetiminden uzak bulunmaları çoğu kez eser sahiplerinin haklarına pervasız ve gelişigüzel saldırılara yol açmakta, bu konudaki hukuk ve ceza davaları işletilememekte, eser sahipleri korsan yayınlarla tek ve çaresiz bırakılmaktadır.

Eser sahipliğinden doğan hakların daha etkin bir korumaya kavuşturulması işini üstlenen Kültür Bakanlığı ilk iş olarak 5846 sayılı kanunu tamamı itibariyle değiştirmeye karar vermiş, bu amaçla hazırlanan bir tasarı TBMM'ne sunulmuştur. Ancak burada hemen ifade etmek gerekir ki, bu tasarı baştan sona çok önemli hatalar ve eksikliklerle dolu olup, mevcut yasayı aratacak niteliktedir.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun kabul edildiği tarihten bu yana meydana gelen teknik ve sosyal gelişmeler nedeniyle bazı eksiklikleri vardır. Bu eksiklikler yasanın tamamını değiştirmeyi gerektirmeyecek niteliktedir. Aşağıda bu eksikliklerin neler olduğuna değinecek daha sonra da Tasarı hakkında genel bir değerlendirmede bulunacağız.

II) YASADA YAPILMASI GEREKLİ DEĞİŞİKLİKLER

A) SİNEMA ESERLERİNDE ESER SAHİPLİĞİ

FSEK. md. 8 f.4'e göre "Bir sinema eserinin sahibi onu imal ettirendir".

Bern Birliği Anlaşmasına taraf olan ülkelerin bu konudaki çözüm tarzları farklı olmuştur. Zira Bern Birliği Anlaşması sinema eserlerinde eser sahibinin kim olduğu sorununun karmaşık bir sorun olduğunu düşünerek, üye devletleri sinema eserlerinde eser sahibinin kim olduğunu tayin etmede serbest bırakmıştır.

Bu serbesti sonucu bizim FSEK. md. 8 f.4 hükmü sinema eserlerinde eser sahibini bunı imal ettiren olarak kabul etmişken,

anlaşmaya taraf ülkelerin çözüm tarzları farklı olmuştur. Örneğin: Alman FSEK.nda yaratma gerçeği ilkesine bağlı olarak sinema eserlerinde eser sahibinin "filmin meydana gelmesinde rejisör, kameraman, montajcı gibi yaratıcı olarak çaba gösteren kişileri sinema eserinin sahibi saymaktadır.

Buna göre burada sinema eserlerinde birden fazla kişi eser sahibi olmakta ve ortak eser sahipliği meydana gelmektedir. Alman FSEK. film prodüktörünü eser sahibi saymamıştır. Bu çözümün isabetli olmadığı, prodüktörün sermayesi ve emeği ile filmin çekimi yani eserin yaratılmasını sağlayan kişidir.

İsviçre hukukunda da benzer bir çözüme varılmıştır. Kimin sinema eseri sahibi olduğu her esere göre tayin edilmektedir.

Fransız Hukukuna göre de, Sinema Filimleri Kanunu'nun 14. maddesinde sayılan yaratıcı katkılarda bulunanlar aksi kanıtlarıncaya kadar ortak eser sahibidir.

Bizim FSEK.muzda sinema eserinde imal ettiren kişiyi eser sahibi saymış, böyle bir eserin yaratılmasında başrol alanlar, senaryo sahibi, bestekar, rejisör, operatör, koro ve orkestra şefi, solistler için sadece imal ettirenden film ve reklamlarda isimlerinin zikredilmesini isteme hakkına sahiptirler.

Bu durum sinema eserinde en büyük katkı sahibi olan sanatçıların eser sahibi sayılmaması yönünde büyük haksızlıklara yol açmakta, yasanın çözümüne karşı özellikle son yıllarda tepkiler gösterilmektedir. Yasanın mevcut düzenlemesi karşısında, sinema eserinde MESLEK BİRLİKLERİNE sadece eser sahipleri kayıtlı olabileceğinden ve bu birlikleri kurabileceklerinden, prodüktör dışındaki sinema sanatçıları bu birliğe dahil olamamaktadırlar.

Bu yakınmalar ve haksızlıkların giderilmesi amacıyla tasarıda farklı bir çözüm getirilmiştir.

Tasarıda İkinci Kısım İkinci Bölüm "Sinema Eserleri Hakkında Hükümler" başlığı altında yeni bir bölüm açılmış, sinema eserlerinde aksi kanıtlanmadıkça şu kişilerin eser sahibi sayıldığı kabul edilmiştir:

- a) Yönetmen,
- b) Özgün müziğinin bestecisi, söz yazarı ve müzik düzenleyicisi,
- c) Senaryo ve varsa diyalog yazarı,
- d) Sinema eseri bir edebi eserden veya senaryodan hareketle meydana getirilmişse, asıl eserlerin sahipleri.

Tasarının 69. maddesi "Sinema Eserinin Yapımcısı" kenar başlığı altında, yapımcının kim olduğu belirlenmiş, bu kişilerin hakları diğer eser sahiplerinin haklarıyla birlikte 71. maddede belirlenmiştir.

Sinema eserlerinde yapımcının (prodüktörün) sermaye koymak suretiyle bir eserin doğmasını sağladığı tartışmasızdır. Ancak böyle bir eserin yaratılmasında asıl sanatını ortaya koyan kişiler yapımcı dışındaki kişilerdir. Sermaye eseri yaratmamaktır. Eseri yaratan sanatçılardır. Bu nedenle sinema eserlerinde eser sahipliğini yapımcının tekeline vermek isabetli olmayıp, icracı sanatçıların da eser sahibi sayılması ve eser sahipliğinden doğan bazı haklardan yararlanması gerekir. Kanımca burada bir ayırım yapmak gerekir. Sinema eserlerinde eser sahipliğinden doğan malî hakların yapımcıya ait olduğunu, manevi hakların ise yapımcı yanında icracı sanatçılara da ait olduğunu kabul etmek gerekir.

Tasarıda senaryo ve varsa diyalog yazarının da sinema eseri sahipleri arasında sayıldığını görmekteyiz. Kanımca bu kişiler FSEK. md. 2. anlamında sadece "ilim ve edebiyat eseri" sahibidirler. Yarattıkları dil ile ifade olunan eser yapımcı tarafından ücreti ödemek suretiyle alınmakta ve sinema eseri haline getirilmektedir. Bu nedenle senaryo yazarı ilim ve edebiyat eseri sahibi olup, bu kapsamda eser sahipliğinden doğan haklarını kullanabilir, bunun yanında aynı zamanda sinema eseri sahibi sayılamaz ve sinema eseri sahipliğinden doğan hakları kullanamaz. Tasarının bu yöndeki düzenlemesi bu nedenle düzeltilmeli senaryo ve diyalog yazarı sinema eseri sahipleri arasından çıkarılmalıdır.

B) ESER SAHİPLİĞİNDEN DOĞAN HAKLARIN KORUNMA SÜRELERİ

FSEK.muz 27. maddesinde eser sahipliğinden doğan haklarda gerçek kişilere ait eserler için 50 yıllık bir koruma süresi öngörülmüştür. Eser sahibi yaşadığı sürece koruma süresi söz konusu olmayacak, ölümünde ise ölümden itibaren 50 yıl geçtiğinde bu eser kamunun malı haline gelmektedir. Ancak burada şu noktaya önemle değinmek gerekir. FSEK. md. 63 mali hakların miras yoluyla intikal edebileceğini öngörmüştür. Bunun sonucu olarak 50 yıllık koruma süresi, eser sahibinin mali haklarının mirasçıları tarafından kullanılmaması halinde söz konusu olabilecektir. Aksi halde yasanın mali hakların mirasçılara intikal edebileceğine ilişkin hükmünün bir anlamı kalmaz.

İsviçre Fikir ve Sanat Eserleri ve Komşu Haklar Kanunu 9 Ekim 1922 tarihinde yürürlüğe konulmuş, bu yasanın 29. maddesinde koruma süreleri ikili bir ayrıma göre farklı tesbit edilmiştir:

a) Bilgisayar programlarında eser sahibinin ölümünden sonra 50 yıl,

b) Diğer bütün eserlerde eser sahibinin ölümünden sonra 70 yıl geçince koruma süresi son bulmaktadır.

Aynı yasanın 31. maddesine göre eser sahibinin belli olmadığı hallerde yayımlandığı tarihten itibaren 70 yıl geçince koruma süresi son bulur. Bu koruma süresinin dolmasından önce eser sahibinin kim olduğu anlaşılırsa, bilgisayar programlarında eser sahibinin ölümünden itibaren 50 yıl; diğer eserlerde eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl geçince koruma süresi son bulur.

Bizdeki tasarıda gerçek kişilere ait eserlerde koruma süresi mevcut yasada olduğu gibi 50 yıl olarak korunmuştur. Bu sürenin eser sahipliğinden doğan hakların korunması açısından makul bir süre olduğunu, İsviçre'de olduğu gibi 70 yılın kabul edilmesinin, bu sürenin oldukça uzun olması nedeniyle yerinde olmadığını kabul etmek uygundur. Ancak sahibi belli olmayan eserler bakımından İsviçre'deki düzenlemenin tasarıya alınması ifade açısından daha isabetli olur. Tasarıda "Eser sahibinin adı

belirtilmeyen durumlarda koruma süresi eserin açıklanma tarihinden başlamak üzere 50 yıldır" denilmektedir. Halbuki bir kimse hayatta olduğu halde eserinde adını belirtmemiş olabilir. Bu nedenle bu fıkranın amacı sahibini adı belirtilmeyen eserlerde koruma süresini düzenlemek olmayıp, sahibi belli olmayan eserlerdeki koruma süresini düzenlemektir. Bu nedenle fıkranın "Sahibi belli olmayan eserlerde koruma süresi, eserin alenileştikten itibaren 50 yıldır; bu süre dolmadan eser sahibinin kim olduğu anlaşılırsa koruma süresi eser sahibinin ölümünden itibaren 50 yıldır" şeklinde düzeltilmesi uygun olur.

Yasanın 27. maddesi tüzel kişilere ait eserlerde koruma süresini 20 yıl kabul etmiştir. Bu süre eserin aleniyet kazanmasından itibaren işlemeye başlayacaktır. Tüzel kişi bu süre dolmadan eserin yeni basılarını yaparsa koruma süresi her yeni basının aleniyet kazanmasından itibaren yeniden işlemeye başlayacaktır.

Bu örneği Türk Hukuk Kurumu tarafından 1943 yılında bastırılan "Türk Hukuk Lügatı"nın üzerinden 20 yıllık sürenin geçmesi karşısında, kanunun malı haline gelip herkes tarafından basılabileceği tehlikesi karşısında 1991 yılında yeni basısı yapılması ile yaşamış bulunmaktayız. Bu sayede bu eserin koruma süresi geçmesine rağmen başkalarının malı haline gelmesi önlenmiş, 1991 yılından itibaren 20 yıllık koruma süresi yeniden başlatılmıştır.

Yasanın gerçek kişilere ait eserlerle tüzel kişilere ait eserler arasında koruma süresi bakımından yaptığı bu ayrımın haklı bir anlam ve gerekçesini göremiyoruz. Tüzel kişilere ait eserlerin yeni basılarının yapıp aleniyete intikal ettirilmesi, çoğu hallerde yetkili kurulların toplanıp karar alması zaman alacağından gecikebilmektedir. Bu nedenle buradaki koruma süresi birçok olaylarda ilgisizlik ya da ağır işleyen bürokrasi nedeniyle geçebilmektedir. Gerçek kişilere ait eserlerdeki koruma süresi gibi tüzel kişilerde de bu sürenin 50 yıl olması gerektiğini düşünmekteyim. Nitekim Bakanlığın hazırlamış olduğu tasarıda da bu yönde önerilerimiz olmuş, tasarı iki eser grubu arasındaki koruma sürelerine ilişkin bu farkı kaldırmıştır. Tasarı'nın 32. maddesi son fıkrası "Eser sahibi bir tüzel kişi ise, koruma süresi eserin açıklanma veya yayımlanma tarihinden başlamak üzere 50

yıldır". Bu hükümle tüzel kişilere ait eserlerin kısa süre içerisinde başkalarında gelişigüzel kazanç kaynağı olması önlenmiştir. /

FSEK.muzun 28. maddesi yabancı dilde yayımlanmış ilim ve edebiyat eserlerinin Türkçe'ye çevirisinin yapılması hususunda, bu eserlerin kısa sürede Türk İlim ve Edebiyat yaşamına kazandırılması amacıyla oldukça kısa bir koruma süresi öngörmüştür. Bu süre bu tür eserlerin yayımlandığı tarihten itibaren 10 yıldır.

Yasamızın bu çözüm tarzı yabancı ülkeler tarafından eleştiri konusu yapılmaktadır. Yasa koyucunun bu madde ile böyle bir ayrıcalık getirmesi Bern Birliği Andlaşmasına aykırı değildir. Zira ülkemiz bu anlaşmayı imzalarken, bu andlaşmanın 1948 Brüksel metnine değil, çeviriye izin verme hususundaki tekel hakkını onsene ile sınırlayan 1896 Paris tadili metnine katılmayı uygun görmüş ve 5777 sayılı Kanunla Türk Hükümetine bu kayıt altında yetki verilmiştir. Bu yetkiye istinaden FSEK. md. 28'de çeviriler bakımından orijinal eserin koruma süresi 10 yıl ile sınırlandırılmıştır.

Bu şekildeki bir istisna Bern Birliği Andlaşmasına taraf olan ülkelerin birçoğunda tanınmamıştır. Bu nedenle birliğe dahil ülkeler bizdeki bu hükmü eleştirmekte ve değiştirilmesini istemektedirler. Bunun etkisinde kalan Tasarı'da bu hüküm çıkarılmış, Türkçe'ye çevrilecek yabancı eserlerde de koruma süresi genel koruma süresi olan 50 yıla tabi tutulmuştur.

Burada son olarak sinema eserleriyle el işleri, küçük sanat ve fotoğraf eserlerinde yasanın 29. maddesinde öngörülen 20 yıllık koruma süresine de değinmek istiyorum. Bu madde özellikle ülkemize çok sayıda sinema filmi ihraç eden ülkeler tarafından yakınma konusu olmaktadır. Zira bu ülkeler yarattıkları sinema eserlerinin 20 yıl gibi kısa bir süre sonra hiç telif ödenmeden ülkemizde gösterime sunulabilmesinden zarar görmektedirler.

Bern Birliği Andlaşmasına taraf olan birçok Avrupa ülkesinde bizdeki 29. maddeye benzer kısa koruma süresini öngören bir maddeye sahip değildirler. Örneğin: Eski Fikri Haklar Kanununda kısmî değişiklikler yapmak suretiyle 9 Ekim 1992 tarihinde yürürlüğe konulan İsviçre Fikrî Haklar ve Komşu Haklar Kanu-

nu farklı koruma sürelerini tanımamaktadır. Bu yasanın 29. maddesinde bilgisayar programları için 50, diğer bütün eserler için ise 70 yıllık koruma süresi kabul etmektedir.

Bizde de bu tür eserler için de genel koruma süresi olan 50 yıllık süre kabul edilmelidir. Bu yöndeki değişikliği öngören Tarsarı bu nedenle isabetlidir.

C) EDEBİYAT ESERİNİN GÜFTE HALİNE GETİRİLMESİNE İLİŞKİN KISITLAMA

FSEK.muzun 39. maddesi "...yayımlanmış bir edebiyat eseri- nin ufak parçalarını, sahibinin müsaadesini almaksızın" beste- le- riyle birlikte çoğaltabilme hakkını müzik eserlerinin sahiplerine bir imtiyaz olarak tanımıştır. Burada edebiyat eserlerine, müzik eseri sahibi yararına getirilmiş bir sınırlama, bir başka ifadeyle eser sahipliğinden doğan haklara getirilmiş bir kısıtlama sözko- nusudur.

Yasa koyucunun bu sınırlamayı koymasındaki amaç, edebiyat eserlerini kullanmak suretiyle müzik eserlerinin gelişmesini sağ- lamak, bu yolla edebiyat eserinin de geniş kitlelere yayılması su- retiyle tanınmasını gelişmesini temin etmektir. Ancak bu amaç edebiyat eserinin özgün ve sanat değeri olan müzik eserlerinde kullanılması halinde gerçekleştirebileceği açıktır. Bir edebiyat ese- rinin yoz bir müzik parçası haline getirilmesi, mahalle kahvele- rinde dinlenen arabesk parçalara dönüştürülmesi bu maddenin güzel amacına uygun değildir. Ne yazık ki ülkemizde bu madde bu kötü örneklerle hizmet eden niteliktedir.

Öte yandan maddede "edebiyat eserinin tamamı" değil "ufak parçalarının" güfte haline getirilmesine izin verilmiştir. Güftenin edebiyat eserinden alınmış ufak bir parça olup olmadığı her za- man tartışma konusu olabilmektedir. Üç dörtlükten oluşan bir şiirin iki dörtlüğünün alınması "ufak parça" sayılır mı? tartışıla- bilir.

Uygulamada ne yazık ki madde bu yönüyle de kötüye kulla- nılmakta, çoğu zaman edebiyat eserinin tamamına yakın kısmı arabesk müzik parçaları haline getirilmektedir.

Bu açıklamalar karşısında FSEK. md. 39/f.II'deki bu istisnayı kaldırmak, edebiyat eserinin müzikte kullanılan güfte haliné getirilmesini eser sahibinin iznine tabi tutmak gerektiği kanısında-
yım (1).

Bu yöndeki önerilerim Kültür Bakanlığı nezdinde "Düşünce ve Sanat Eserleri Kanunu" hazırlık çalışmaları sırasında Bakanlığa bildirilmiş idi. Bakanlıkça hazırlanan tasarının 42. maddesinde bu yönde değişiklik yapılmış olup, bu değişiklik isabetli ve yerindedir. Tasarının 42. maddesine göre "Bir edebiyat eseri ancak eser sahibinin yazılı izniyle müzik eserinde kullanılabilir".

D) MALİ HAKLARIN DEVRİNE İLİŞKİN SÖZLEŞMELERDE ŞEKİL SORUNU

FSEK. md. 52 "Mali Haklara dair sözleşme ve tasarrufların yazılı olması ve konuları olan hakların ayrı ayrı gösterilmesi şarttır" hükmünü getirmektedir. Bunun sonucu olarak hukukumuzda fikir ve sanat eserlerine ilişkin mali hakların devrine ilişkin sözleşmeler yazılı geçerlilik bu sözleşmenin içeriğinin hangi mali haklarla ilgili olduğunun belirtilmesi koşuluna bağlanmıştır. Burada aranan şekil herhangi bir adi yazılı şekildir. Ancak tarafların bu sözleşmede, sözleşmenin konusu mali haklardan çoğaltma, yayma, işleme, temsil ya da radyo ile yayma hakkının hangisini içerdiğini belirtmeleri zorunludur.

Borçlar Kanunumuzun 372-385. maddelerinde ilim ve edebiyat eserlerinin yayımlanması (neşri) sözleşmeleriyle ilgili olarak bu konuda kapsamlı hükümler getirilmiş, fakat bu tür sözleşmeler yazılı geçerlilik koşuluna bağlanmamıştır. FSEK.muz daha sonraki tarihli bir kanun olması nedeniyle 52. madde hükmü karşısında yayım sözleşmelerinin de geçerliliği yazılı şekle tabidir.

FSEK.muzun 52. maddesi uygulamada tarafların çoğu zaman hukuk bilgisine sahip olmaması nedeniyle amacına uygun olarak kullanılamamakta, tarafların yaptıkları yazılı sözleşme çoğu kez yasanın aradığı hangi mali haklarla ilgili olduğu belirtilmediğinden geçersiz olmaktadır. Bunun dışında eser sahipleri ya da mi-

(1) Aynı yönde Ayiter, Nuşin: Hukukta Fikir ve San'at Ürünleri, Ankara 1981, sh. 174.

rasçıları çoğu zaman, hukuk bilgisinden mahrum olduğundan, sözleşmenin diğer tarafınca suistimal edilmekte eserle ilgili tüm mali hakları içerecek süresiz sözleşmeler yapmaktadırlar. Bu tür sakıncaların giderilmesi ve eser sahiplerinin korunması amacıyla kanımca sözleşmelerin adi yazılı şekli yerine noterden resmi yazılı şekilde yapılması zorunluluğu getirilmelidir. Bu sayede eser sahibinin hangi mali hakları devrettiği ve bunun süresi ile bedeli, hangi basıları içerdiği konuları resmi yolla daha güvence- li bir şekilde açıklığa kavuşturulmuş olacaktır.

E) ESER SAHİPLİĞİNDEN DOĞAN HAKLAR İÇİN TANINMIŞ HUKUKSAL KORUMA YOLLARI

1) HUKUK DAVALARI :

a) Genel Olarak

FSEK.muz 66-70. maddelerinde eser sahipliğinden doğan haklara tecavüz halinde üç hukuk davası açabilme olanağı getirmiştir. Her davanın koşulları birbirinden farklıdır.

aa) Tecavüzün ref'i davası

bb) Tecavüzün men'i davası

cc) Tazminat Davası.

Biz burada bu davaları tek tek ele almayacağız. Sadece bu davalarla ilgili yasanın düzenleme tarzı üzerinde duracağız.

Yasanın 66. maddesinde "Tecavüzün ref'i davası" kenar başlığı kullanılmış, bu başlık altında 67. maddede manevi haklarda tecavüzde ve 68. maddede ise mali haklara tecavüz halinde tecavüzün ref'i düzenlenmiştir.

68. maddede bir çserin izinsiz olarak çoğaltılan nüshalarının henüz satışa çıkarılmamış olduğu hallerde eser sahibini üç seçimlik hak tanınmıştır. Bunlara

aaa) Çoğaltmaya yarayan kalıpların imhasını talep etmek

bbb) Kalıpların uygun bir bedel karşılığında kendisine verilmesini istemek

ccc) Sözleşme yapılması halinde talep edebileceği mutlak bedelin en çok % 50 fazlasını istemek.

Yasanın burada öngördüğü bu son seçimlik hakkın "Tecavüzün refi davası'nın hukuksal niteliğiyle bağdaştırılması mümkün değildir. Zira eseri izinsiz kullanan kişiden bir sözleşme yapılması halinde talep edebilecek mutata bedelin % 50 fazlasının istenmesi eser sahibinin uğradığı zararın bir ölçüsü olabilir. Bu nedenle bu hükmün tazminat davasıyla ilgili maddede yer alması daha uygun olur.

Yasanın 68. maddesi izinsiz olarak çoğaltılan bir eserin satışa çıkarılmış olması ve bunun haksız bir tecavüz niteliği taşıması halinde de eser sahibine yukarıdaki üç seçimlik hakdan birini talep etme yetkisi tanımıştır. Aynı maddenin 7. fıkrasında da izinsiz olarak çoğaltılmış nüshaların satışa sunulması halinde sözleşmenin mevcudiyeti halinde talep edilebilecek mutata bedelin en çok % 50 fazlasının istenebileceği öngörülmüştür. Yukarıda yasanın bu konuyla ilgili düzenlemesine yönelttiğimiz eleştiri bu fıkradaki düzenleme için de aynı olup, izinsiz olarak çoğaltılmış nüshaların satışa sunulması halinde de farazi sözleşme ilkesi gereğince talep edilebilecek mutata bedelin talep edilmesi eser sahibinin uğradığı zararın tazmininde zararın hesaplanmasıyla ilgili bir ölçü olup, bunun tazminat davasıyla ilgili 70. maddede düzenlenmesi isabetli olur.

Bütün bunlar dışında 66. maddenin kenar başlığında yer alan "Tecavüzün refi davası" deyiimi oldukça eski bir deyim olup, bunun yerine "saldırının önlenmesi davası" deyiminin kullanılması daha isabetli olur. Nitekim yakın bir tarihte 4.5.1988 tarihinde 3444 sayılı Kanun'la Medeni Kanunumuza eklenen yeni 24 a maddesinde tecavüzün refi yerine tecavüzün önlenmesi deyiimi kullanılmıştır. Yasalarımızda terim birliğinin sağlanması amacıyla "saldırının durdurulması davası" deyiimi kullanılmalıdır. Tasarıda bunun yerine 132. maddede "Tecavüzün Kaldırılması Davası" deyiimi kullanılmıştır. Bu deyim yasadaki 66. maddenin amacıyla hiçbir şekilde uyumlu olmayan ve yeni kavram kargaşası yaratmaktadır. Yasanın 66. maddesinde düzenlenen dava, eser sahibinin hakkına henüz bir saldırı olduğu durumları düzenlemiştir. Maddenin amacı doğmuş olan bu saldırının sonuçlarının durdurulmasına yöneliktir.

b) TAZMİNAT DAVALARI

FSEK.muzun 70. maddesi iki tazminat türünü hem manevi hem de mali haklara saldırı için öngörmüştür.

1a) Manevi haklara saldırı halinde eser sahibi hem maddi hem de manevi tazminat talep edebilir. Yasada bu iki tazminat davasının koşulları bakımından şu önemli ayrım yapılmıştır. Manevi haklara saldırı halinde manevi tazminat talep edebilmek için "KUSUR VE TECAVÜZÜN AĞIRLIĞI" arandığı halde, maddi tazminat talep edebilmek için ne kusurun ne de tecavüzün özel ağırlığı koşuluna yer verilmemiştir.

Yasada yapılan bu ayrım manevi tazminat davasında Borçlar Kanunumuzun manevi tazminatla ilgili eski 49. maddesi hükmünün örnek alınmasından kaynaklanmaktadır. BK.muzun eski 49. maddesi manevi tazminat davasında "kusurun ve saldırının özel ağırlığı" koşulunu öngörmekteydi. Ancak bu maddede 3444 sayılı yasayla 4.5.1988 tarihinde yapılan değişiklikte "kusurun ve saldırının özel ağırlığı" koşulundan vazgeçilmiş, kusurun ve saldırının varlığı yeterli görülmüş, bunun ağır ya da hafif olması bakımından herhangi bir ayrım yapılmamıştır. Bu değişiklik karşısında FSEK.nun bu maddeyi örnek alan 70. maddesinin 1. fıkrasında aynı koşulu devam ettiren hükmü anlamsız kalmıştır. Bu nedenle 70. maddedeki manevi tazminat için "kusurun ve tecavüzün ağırlığı" koşulu yasadaki çıkarılmalıdır. Manevi haklara yönelik herhangi bir saldırıda kusur ya da saldırı hafif de olsa manevi tazminata hükmetmek mümkün olmalıdır. Hal böyle iken tasarrufların 136. maddesinde BK. md. 49'daki değişikliğe rağmen manevi tazminatta yasadaki 70. madde hükmünün aynen devam ettirilmesi isabetli değildir.

1b) Mali haklara saldırı halinde eser sahibi hem maddi hem manevi tazminat talep edebilir. Yasanın 70. maddesinin II. fıkrası bu konuda isabetli olarak "Mali hakları haleldar edilen kimse, tecavüz edenin kusuru varsa haksız fiillere müteallik hükümler dairesinde tazminat talep edebilir.

Görüldüğü gibi burada yasa koyucu mali haklara tecavüz nedeniyle tazminat davasında haksız fiillere ilişkin BK. md. 41 vd.

hükümlerine yollama yapmıştır. Bu isabetli çözümün birinci fıkradaki manevi haklara saldırı hali içinde de aynen kabul edilmesi gerekirdi. Bunun sonucu olarak her iki fıkra tek fıkra haline getirilmeli ve şu hüküm kabul edilmelidir: "Manevi ve mali haklarında saldırıya uğrayan kimse, saldırıda bulunanın kusuru varsa haksız fiillere ilişkin hükümlere göre tazminat talep edebilir".

Uygulamada gerek mali gerekse manevi haklara saldırı halinde eser sahibinin maddi tazminat talebinin kanıtlanması büyük zorluklar göstermektedir. Çoğu kez eser sahibinin zararı, kendisine ait eserin izinsiz olarak kullanılması nedeniyle, bundan elde edebileceği telif hakkından ibaret olmaktadır. Bu nedenledir ki birçok olaylarda bu güçlük nedeniyle 68. maddede öngörülen farazi sözleşme ilkesinden hareketle davacının zararının hesaplanması yoluna gidilmektedir. Bu ilkenin uygulanmasında tamamen " taraflar arasında bir sözleşme yapılmış olması varsayımına dayalı olarak bir telif hesaplamasına gidilmektedir". Bunun yapılmasında şu güçlükler görülmektedir.

a) İzinsiz olarak kullanılan eserin çoğaltılması sayısı

b) Bu eserin piyasadaki gerçek bedeli

c) Taraflar arasında sözleşme yapılsaydı talep edilebilecek mutlak bedelin ne olabileceği.

Eseri izinsiz olarak çoğaltan kişinin çoğu zaman yasalara uygun ticari muhasebe kayıtlarına sahip olmadığı ya da olmasına rağmen bu kayıtların gerçeği aksettirmemesi halinde, izinsiz olarak çoğalttığı eserin sayısını saptamak mümkün olmamaktadır.

İkinci olarak izinsiz çoğaltılan eserin bedeli çoğu zaman gerçek bedeli aksettirmemektedir. Fotokopi ya da ofset usulü çoğaltma yöntemlerinin kullanıldığı hallerde eserin satış bedeli çoğu zaman gerçek rayiç bedelin altında olmaktadır.

Nihayet son olarak eserin mutlak telif ücretinin ne olabileceği de çoğu zaman güç olmaktadır.

Bütün bu açıklamalarımızdan FSEK. md. 68'deki farazi sözleşme ilkesinin uygun bir hüküm ve yöntem olmasına rağmen, eser çoğaltma ve yayma işleriyle iştigal eden kişilerin korsan ya-

ynlar yapan kuruluşlar ya da kişiler olması ya da sağlıklı muhasebe kayıtlarının tutulması karşısında bu hükümden beklenen amaç gerçekleşmemektedir.

Bu sosyal gerçek karşısında 68. maddede öngörülen farazi sözleşme ilkesinde ilim ve edebiyat eserlerinde asgari çoğaltma sayısı belirlenmeli ayrıca talep edilebilecek telif ücretinin % 50 fazlası şeklindeki düşük oran yerine bu oran % 150 oranına çıkarılmalıdır.

Tasarıda bu amaçla bazı iyileştirmeler yapılmak istenmiştir. Bu amaçla tasarının 134. maddesinde talep edilebilecek normal bedelin en çok üç katının istenebileceği öngörülmüştür. Bu öneri isabetlidir. Ancak tasarıda eser sahibinin 50-150 milyon arasında tazminat talep edebileceği yönündeki öneri isabetli değildir. Enflasyonun devamlı olarak yükseldiği ülkemizde TL. üzerinden önerilen bu tür rakamlar zaman içinde anlamsız kalmaya mahkumdur. Bu nedenle eser sahibinin zararının hesaplanmasında ilim ve edebiyat eserlerinde, saldırdı bulunan kişinin en az 4.000 adet basmış sayılacağı, bunun aksinin kanıtlanamayacağı şeklinde çözüm getirilmelidir.

İlim ve edebiyat eserleri alanında çoğaltma ve yaymada eserin sayısı konusunda ülkemizde tamamen bir başıbozukluk yaşanmaktadır. Basılan bir eserden kaç adet basıldığını basan ve dağıtan kişi dışında ne Devlet ne de bizzat eser sahibinin bilmesi mümkündür ve bu husus denetlenebilmektedir. Bu sorunun çözümlenmesi amacıyla FSEK.muzun 44. maddesi 2936 sayılı Kanun'la değiştirilmiş ve fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi zorunluluğu getirmiştir. Bu maddeye uygun olarak 4.9.1986 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Fikir ve Sanat Eserlerinin İşaretlenmesi Hakkında Yönetmelik" çıkarılmıştır. Ancak bu yönetmelik hükmü bugüne kadar uygulamaya geçirilememiştir.

c) DAVALININ ELDE ETTİĞİ KAZANCIN İADESİ DAVASI

FSEK.nun 70. maddesinin üçüncü fıkrasında eser sahibinin tazminat talebinden başka, davalının izinsiz olarak eseri kullan-

ması nedeniyle elde ettiği kazancın da kendisine verilmesi hakkına yer verilmiştir.

Yasa koyucu eser sahibinin uğradığı zararların tazmin edilmesini yeterli görmemiş, davalının haksız fiili nedeniyle elde ettiği kazancın da iadesi yolunu açık tutmuştur. O halde burada davacı eser sahibi olarak hem tazminat hem de davalının kazancının verilmesini istemelerini birlikte ileri sürebilecektir.

Failin elde ettiği kazancın iadesine ilişkin talep hakkı hukukumuzda yabancı olmayan bir yasal yoldur.

TTK. md. 58'de haksız rekabette bulunan davalı aleyhine, haksız rekabet sonucu elde ettiği kazancın davacıya iadesi hükmüne yer verilmiştir. Ancak burada elde edilen kazanç, davacının uğradığı zararın ölçüsü olarak kabul edilmiş ve tazminat olarak elde ettiği kazancın iadesine karar verilebilmesi hüküm altına alınmıştır.

Benzer hüküm kişilik haklarının korunmasıyla ilgili olarak 3444 sayılı yasayla MK. md 24a hükmüyle kabul edilmiştir. Bu hükme göre kişilik haklarında haksız saldırıya uğrayan kişi maddi ve manevi tazminat davaları yanında davalının bu saldırı nedeniyle elde ettiği kazancın da kendisine verilmesini talep edebilecektir. Örneğin: Bir kitap yayımlanmak suretiyle davacının kişilik haklarına saldırıda bulunulmuşsa, davacı bu yüzden maddi ve manevi zararının tazmin edilmesini talep etmekle yetinmeyecek, bunun yanında davalının bu kitabın yayımı nedeniyle elde ettiği kazancın da kendisine verilmesini talep edebilecektir.

FSEK.muz eser sahipliğinden doğan haklara daha etkin bir koruma sağlamak amacıyla yukarıdaki düzenlemelere benzer bir düzenlemeyi kabul etmekle isabetli davranmıştır. Ancak konuyla ilgili 70. maddenin son fıkrasında davacının kazancın kendisine verilmesini talep etmesi halinde farazi sözleşme ilkesi gereğince hesaplanan telif ücretinin bu miktardan indirilmesi öngörülmüştür. Kanımca farazi sözleşme ilkesi gereğince talep edilen telif ücreti, davacının uğradığı zararın asgari ölçüde giderilmesine hizmet eder. Yasa koyucu kazancın iadesi talebini davacının tazminat talebiyle birlikte mümkün gördüğü halde, davacının zara-

rının asgari ölçüde giderilmesini sağlayan farazi sözleşme ilkesine dayanılarak hesaplanan telif ücretinin bu talepten tenzil edilmesi isabetli değildir. Bu nedenle 70. maddenin son fıkrasının yasadan çıkarılması ve bu yolla eser sahipliğinden doğan hakların daha etkin bir şekilde korunması sağlanmalıdır. Bu nedenle Tasarı'nın 136. maddesinin son fıkrasında mevcut yasadaki hükmün kabul ve tekrarı yerinde değildir.

FSEK. md. 70'de öngörülen kazancın iadesine ilişkin davanın eser sahibinin haklarını koruyabilmesi, izinsiz olarak eseri kullanan kişilerin kazançlarının yasalara uygun olarak belirtmiş ve beyan etmiş olmalarına bağlıdır. Zira bu tür davalarda, davalının eseri kullanmak suretiyle kazanç elde ettiğini kanıtlama yükümlülüğü davaca eser sahibine aittir. Davacının bunu kanıtlayabilmesi çoğu zaman olanaksızdır. Zira eseri izinsiz olarak çoğaltan ve dağıtan ya da kullanan kişilerin yasalara uygun ticari ve muhasebe kayıtları yoktur. Ülkemizde kitabevlerinin, matbaaların, güzel sanat eserlerini sergileyen ya da satanların Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Yasalarına uygun faaliyet göstermedikleri açıktır. Bu nedenle yasanın bu hükmünün işlememesi yasal düzenlemedeki bir eksiklikten değil, eseri izinsiz olarak çoğaltıp kullanan kişiler üzerinde ticari ve vergi kayıtları açısından yeterli Devlet denetiminin bulunmamasından kaynaklanmaktadır.

2) CEZA DAVALARI

FSEK.muzun 71. vd. maddelerinde fikir ve sanat eserlerine haksız saldırılar halinde bu fiilin hangi koşullar altında suç teşkil ettiği ve bunun karşılığı olan cezalar belirlenmiştir. Eser sahibinin izni dışında eserin çoğaltılması ve yayılması için yasada öngörülen en ağır ceza bir aydan üç aya kadar hapis ve 50.000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıdır.

Yasada öngörülen bu cezanın asgari haddi günümüzde caydırıcı olmaktan uzaktır. Uygulamada çoğu kez Mahkemelerimiz saldırıda bulunan sanıklar için cezanın asgari hadlerini uygulamakta, asgari haddin biraz üzerinde bir ceza esas alınsa bile takdiri indirim ve İnfaz Yasası uygulanmak suretiyle sanığın cezası para cezasına çevrilmekte ve tecil edilmektedir.

Bu nedenle yasada öngörülen cezanın asgari haddi üç aydan altı aya kadar çıkarılmalıdır.

Öte yandan yasada bu suçlar "şahsi dava"ya bağlı suçlar olarak öngörülmüşlerdir. Bunun anlamı, eser sahibinin bu ceza davasını bizzat açması ve takip etmesi, Savcılık Makamının bu davayı re'sen açmaması ya da açılmış davayı takip etmemesidir. Eser sahibi şikayette bulunmasına rağmen ceza davasını takip etmez herhangi bir duruşmaya gelmezse dosya düşmekte ve sanık hakkında bir daha bu suçtan dolayı ceza verilmesi mümkün olmamaktadır.

Bugün ülkemizde TCK. gereğince hırsızlık suçu şikayete bağlı olmasına rağmen iddia makamının takiple yükümlü olduğu bir davadır. FİKİR HIRSIZLARI İÇİN FSEK.muzda böyle bir ayrıcalık tanınmasının hiçbir haklı gerekçesi yoktur. Bir fırından geceleyin ekmek çalan bir fakir hakkında re'sen iddia makamları tarafından ceza davası açılmakta iken, eser sahibinin çok değerli milyarlık bir eserini izni dışında kullanan kişiler için bu suçun şahsi davaya bağlı bir suç olarak kabul edilmesi açık bir çelişki ve adaletsizlik örneğidir.

9 Ekim 1992 tarihli İsviçre Fikrî Haklar ve Komşu Hakları Kanunu'nun 67. maddesi bu tür suçları re'sen takibi gereken suçlar olarak düzenlenmiştir.

Ülkemizde fikir ve santa eseri sahiplerinin değerli ve kutsal emeklerinin daha etkin bir şekilde korunması, bu eserlere saldırıların Devletin Savcıları tarafından re'sen takip edilmesini gerektirir. Bu nedenle yasanın 76. maddesi bu yönde değiştirilme-lidir. Buna rağmen Tasarı'nın 142. maddesinde halen bu tür suç-ların "Kişisel dava" şeklinde değerlendirilmesi hem kavram hem de amaç bakımından isabetli değildir.

III) TASARI HAKKINDAKİ GENEL DEĞERLENDİRME

1) Tasarı, 5846 sayılı yasanın dilini değiştirme amacını öncelikli bir sorun olarak almıştır. Burada öncelikle, 5846 sayılı Yasanın kabul edildiği yıl itibariyle olduğu kadar günümüzde de mevcut birçok yasalarımıza nazaran oldukça kolay anlaşılır bir

Türkçe ile kaleme alındığını, yasalarımız arasında dili itibariyle en kolay anlaşılır bir yasa olduğunu belirtmek gerekir.

Tasarı, mevcut yasanın dilini sadeleştirmeyi amaçladığı halde bu konuda kendi içerisinde çelişkilere düşmüş, mevcut bazı kavramlar ve deyimler kargaşa yaratmıştır.

Önce yasanın adı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" yerine "Düşünce ve Sanat Eserleri Kanunu" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin çok önemli bir Türkçeleştirme sağlamadığı kanısındayım. Zira bugün "fikir" sözcüğü de en az "düşünce" sözcüğü kadar dilimize yerleşmiş, anlamı ifade etmeye elverişli bir sözcüktür. Yasanın adının bugüne kadar Türkçe itibariyle rahatsızlık yaratmadığı kanısındayım.

2) Tasarı'nın 2. maddesinde cümle düşüktür. Yeniden kaleme alınması zorunludur. Öte yandan maddede "eser sahibinin maddi ve manevi hakları" şeklindeki cümlede "maddi" sözcüğü yanlış kullanılmıştır. Yasada eser sahipliğinden doğan haklar "maddi ve manevi haklar" şeklinde değil "mali ve manevi haklar" şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur. Bu nedenle buradaki "maddi" sözcüğü yerine "mali" demek gerekir.

3) Tasarı'nın 3. maddesi gereksiz bir maddedir. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin kanun niteliğinde bağlayıcı nitelik taşıdığı hukukumuzun ve Anayasamızın genel ilkesidir.

4) Tasarı'nın 5. ve diğer maddelerinde "İlim ve edebiyat eseri" yerine "bilim ve edebiyat eseri" deyimleri kullanılmıştır. Bilim bir faaliyeti, ilim ise faaliyetin konusunu ifade eder. Maddede ifade edilmek istenen faaliyet değil, faaliyetin konusu olan ilimdir. Bu nedenle mevcut yasada isabetli olarak kullanılan "ilim" sözcüğü kullanılmalıdır.

Aynı maddenin birinci bendindeki "Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve bunların hazırlıkları" şeklindeki değişiklik, mevcut maddenin kötü bir tekrarıdır. Herhangi bir şekilde deymi kullanıldıktan sonra bunun "dil ve yazı ile" şeklinde ifadesi hatalıdır. Herhangi bir şekilde ifadeye hem dil hem de yazı girer. Öte yandan cümlenin sonundaki "bunların

hazırlıkları" gereksiz bir eklemedir. "Herhangi bir şekilde dil ile ifade olunan eserler" ifadesi anlamı ifade etmeye yeterlidir ve mevcut maddedeki bu kullanım tarzı bugüne kadar hiçbir sorun yaratmamıştır.

Aynı maddenin 3. bendi kısaltılmış ve bunun sonucu olarak birçok ilim ve edebiyat eseri maddeden çıkartılmıştır. Örneğin: Rakslar, pandomimalar tasarıda yer almamıştır.

Aynı maddenin 3. bendinde yasadaki "Bedii vasfı bulunmayan" sözcükleri çıkarılmakla karışıklıklara meydan verilmiştir. Zira bu bendde bedii vasfı bulunmayan fotoğraf eserleri ilim ve edebiyat eseri sayılmışken, bu vasma sahip olan fotoğraf eserleri 5846 sayılı Yasanın 4. bendi gereğince güzel sanat eseri sayılmıştır. Halbuki tasarının 5. maddesinin 3. bendi bu ayrımı ortadan kaldırmaktadır.

5) Tasarının 7. maddesinde Güzel Sanat Eserleri yerine "Plastik Sanat Eserleri" deymi kullanılmış ancak maddede sayılan eserlerin plastik sanat eseri olmaması nedeniyle kenar başlık ve maddede kullanılan bu deyim isabetli olmamıştır. Örneğin: Maddede sayılan fotoğraf eserleri plastik sanat eseri değildir.

Aynı maddenin 3. bendinde kullanılan "eser niteliğindeki mimarlık yapıları" deymi isabetli bir deyim değildir. Eser niteliği ne demektir?

6) Tasarı'nın 11. ve diğer maddelerinde "Aleniyet" kavramı yerine kullanılan "açıklanmış eser" kavramı isabetli değildir. Aleniyet kavramını karşılamamaktadır.

7) Tasarıda md. 16'da "Yayımlanmış veya açıklığa kavuşturulmuş bir eserin..." sözcükleri kullanılmıştır. Buradaki açıklığa kavuşturma sözcüğü yasadaki "alenileştirmenin" karşılığı olarak kullanılmıştır. İsaetli bir kavram olmayıp, aleniyeti karşılamamaktadır.

8) Tasarı md. 18'de kanuni temsilci sözcüğü mevcut yasada olduğu gibi korunmuştur. Halbuki tasarıda dilin sadeleştirilmesi ana amacı takip edilmek istenmiştir. Bu amaç mevcut iken burada artık dilimizde yerleşmiş olan "yasal temsilci" sözcüğü kullanılmak daha isabetli olurdu.

9) Tasarının 27/f. III hükmü mevcut 23/f.III'ün tamamen farklı ve yanlış bir tekrarıdır. Mevcut madde metni daha isabetlidir.

10) Tasarının 37. maddesiyle yasanın mevcut 35. maddedeki-nin III. bendi çıkarılmıştır. Yanlıştır. Bu bend hükmü tasarıya aynen alınmalıdır.

11) Tasarının 31. maddesi mevcut 26. maddeyi "Ortak eserlerde bu süre, eser sahiplerinden son sağ kalanın ölüm tarihinden sonra başlar" şeklinde aynen alınmıştır. Bu madde yerine İsviçre FSEK. md. 39'daki daha isabetli hüküm gibi "Ortak eserlerde bu süre, ortak eser sahiplerinden en son ölenin ölüm tarihinden sonra başlar" şeklinde alınmalıdır.

12) Tasarının 50. maddesinde korsanlıkla savaş konusunda Cumhuriyet Başsavcılıklarına "men veya önleme tedbirleri" alma görev ve yetkisi getirilmiştir. Men ve önleme kararları hukuk davalarına konu olabilir ve bu davalar mevcut yasanın 66, 69 maddelerinde; Tasarının 131-132. maddelerinde düzenlenmiştir. Hal böyle iken Savcılara böyle bir görev ve yetki verilmesi düşünülemez. Savcılıklar ancak ceza mahkemesi kararıyla hüküm altına alınan suç eşyasının müsaderesini sağlayabilirler.

13) Tasarının 51. maddesinde Savcılıkların men ve önleme hususundaki kararlarını en geç üç gün içinde vermeleri öngörülmüştür. Bu kadar kısa bir süre içinde böyle bir kararın incelenerek verilebilmesi olanaksızdır. Aksi halde bu hüküm kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur.

14) Tasarının 53. maddesinde cümle düşüklüğü giderilmelidir.

15) Tasarı md. 69/f.2'deki "Bir sinema eseri, bir yandan yönetmenin, diğer yandan yapımcının BİRBİRLERİNE UYGUN DÜŞEN BEYANLARI İLE BİTMİŞ SAYILIR" hükmündeki "birbirlerine uygun düşen beyan" ne demektir? Belli değildir.

16) Tasarının 71. maddesinde, daha önceki maddelerde hiçbir yerde kullanılmayan "filmin sanatsal sahipleri" kavramı neyi anlatmaktadır? Bunun yerine sadece sinema eseri sahipleri demek ve 67. maddeye yollama yapmak gerekir.

17) Tasarının 79 vd. maddelerindeki bilgisayar programları için "eser sahipliği hakları"nın düzenlenmesi gereksizdir. Genel olarak eser sahipliğinden doğan haklar burada da aynen geçerli ve yeterli olup, ayrıca özel hüküm getirmek anlamsızdır.

18) Tasarı md. 113, mevcut yasanın 48. maddesini yanlış olarak kaleme almıştır, düzeltilmelidir.

19) Yasadaki md. 53'de "tekeffül" sözcüğü Tasarı md. 118'de "Yükümlenme" olarak Türkçeleştirilmiştir. Tamamen yanlıştır. Aynı anlama gelmemektedir. Yasadaki tekeffül aynen satım sözleşmesindeki ayıba ve zapta karşı tekeffülde olduğu gibi bir garanti; sağlama borcunu ifade eder.

20) Yasanın 54. maddesi, Tasarı md. 119'a tamamen yanlış olarak alınmıştır. Yasadaki "Mali bir hakkı yahut kullanma ruhsatını devre salahiyetli olmayan..." yerine "...yetkisiz bir kimse-den mali hakları kullanma yetkisini devralan kişi" denmiştir.

21) Yasanın 55. maddesini karşılayan Tasarı md. 120 eksik alınmıştır.

22) Tasarı'da yazar hakları başlığı altında açılan bölüm gereksizdir. Burada yer alan hükümler BK. md. 372 vd. maddelerinde "Neşir Mukavelesi" nedeniyle mevcuttur. Tasarı, BK.nun bu maddeleriyle çelişmektedir.

23) Tasarı'da kullanılan "Hak İzleme Kuruluşları" kavramı isabetli değildir.